

KARTA KURSU (realizowanego w specjalności)

PSYCHOLOGIA KLINICZNA (nazwa specjalności)

rok akademicki 2022/2023

Kierunek: Psychologia
Specjalność: kliniczna
Forma prowadzenia zajęć: stacjonarne
Stopień: jednolite magisterskie
Rok: IV
Semestr: 8 (letni)

Nazwa	Psychologia całościowych zaburzeń rozwojowych	
Nazwa w j. ang.	Psychology of pervasive developmental disorders	
Koordinator	dr Barbara Superson	Zespół dydaktyczny
		Dr Barbara Superson Mgr Małgorzata Płoszaj
Punktacja ECTS*	5	

Opis kursu (cele kształcenia)

Wiedza: Celem kursu jest zapoznanie studentów z psychologicznymi problemami występującymi u osób z całościowymi zaburzeniami rozwoju. Szczególnie zostaną omówione zaburzenia ze spektrum autyzmu. Wykłady poświęcone będą m.in. epidemiologii i etiologii oraz symptomatologii zaburzeń. Zostaną także przedstawione charakterystyki rozwoju poznawczego, językowego i społecznego oraz zagadnienia związane z diagnozą (wczesne rozpoznawanie, różnicowanie) i terapią, edukacją oraz rehabilitacją w kontekście sytuacji rodzinnej w rodzinie generacyjnej i prokreacyjnej.
Umiejętności: Podczas ćwiczeń studenci rozwiną podstawowe umiejętności wspomagania rozwoju uczniów z ASD
Kompetencje społeczne: Ponadto studenci rozwiną świadomość ograniczeń i typowych błędów w pracy psychologa u uczniem z ASD, a także rozumienie potrzeby nieustannego doskonalenia swoich kompetencji.

Warunki wstępne

Wiedza	Wiedza z psychologii ogólnej, rozwojowej i klinicznej
--------	---

Umiejętności	Potrafi integrować posiadaną wiedzę z różnych dziedzin psychologii
Kursy	-

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Wiedza	<p>W01 – wymienia kryteria diagnostyczne dla całościowych zaburzeń rozwojowych</p> <p>W02 – charakteryzuje rozwój osoby z całościowymi zaburzeniami w kontekście prawidłowości i teorii rozwoju</p> <p>W03 - wskazuje zasady i wybrane metody prowadzenia diagnozy i terapii osób z zaburzeniami neurorozwojowymi</p>	<p>SK_W02</p> <p>SK_W04</p> <p>SK_W06</p>

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Umiejętności	<p>U01 - interpretuje zachowania osób z całościowymi zaburzeniami w kategoriach psychologicznych</p> <p>U02 – Rozumie znaczenie wsparcia dla redukcji problemów psychologicznych i pedagogicznych osób z całościowymi zaburzeniami rozwoju i ich rodzin</p> <p>U03 – potrafi zaplanować proces diagnostyczny i terapeutyczny w przypadku całościowych zaburzeń rozwoju</p>	<p>SK_U07 SK_U08</p> <p>SK_U01</p>

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Kompetencje społeczne	<p>K01 - Ma świadomość złożoności problemów funkcjonowania osoby z całościowymi zaburzeniami rozwoju i konieczności współpracy z innymi specjalistami</p> <p>K02 – Jest wrażliwy ma problemy psychospołeczne rodzin osób z całościowymi zaburzeniami rozwoju</p> <p>K03 – Ma świadomość ograniczeń związanych z badaniami diagnostycznymi i oddziaływaniami terapeutycznymi oraz wynikającą stąd konieczność dalszego kształcenia i doskonalenia posiadanych umiejętności psychologicznych</p>	<p>SK_K02</p> <p>SK_K04</p> <p>SK_K03</p>

Organizacja												
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	20			10								E
30												

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład interaktywny z prezentacją multimedialną (wykład informacyjny, wykład problemowy, objaśnienie i wyjaśnienie).

Ćwiczenia: metody zróżnicowane: dyskusja dydaktyczna, analiza przypadków, projekt indywidualny

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy - prezentacja	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna	Egzamin pisemny	Inne
W01						X		X			X	
W02						X		X			X	
W03						X		X			X	
U01						X		X			X	
U02						X		X			X	
U03						X		X			X	
K01						X		X				
K02						X		X				
K03						X		X				

Kryteria oceny	<p>Egzamin testowy (pytania zamknięte i otwarte) (ocena pozytywna = 60% + 1 pkt)</p> <p>Zaliczenie ćwiczeń: poprawne wykonanie projektu indywidualnego, aktywny udział w zajęciach, obecność obowiązkowa (dopuszczalne max 1 nieobecność nieusprawiedliwiona)</p>
----------------	---

Uwagi	przedmiot specjalnościowy studia jednolite magisterskie stacjonarne kierunek Psychologia
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wykłady

1. Całościowe zaburzenia rozwojowe (definicja, klasyfikacja, epidemiologia i etiologia)
2. Funkcjonowanie społeczne
3. Zaburzenia komunikacji
4. Ograniczone wzorce zachowania, zainteresowań i aktywności
5. Rozwój poznawczy, ruchowy oraz zaburzenia przetwarzania sensorycznego
6. Zaburzenia współistniejące
7. Wczesne oznaki autyzmu oraz zasady interwencji wobec małych dzieci ze spektrum autyzmu
8. Diagnozowanie całościowych zaburzeń rozwoju – metody i narzędzia diagnostyczne
9. Metody terapeutyczne
10. Psychologiczne problemy rodziny dziecka ze spektrum autyzmu

Ćwiczenia

1. Autyzm w perspektywie neuropsychologicznej. Życie animowane
2. Zaburzenia rozwoju społecznego u osób z ASD
3. Komunikacja i rozwój językowy u osób z ASD.
4. Sztywność i stereotypowość zachowania i zaburzenia sensoryczne
5. Między neuroróżnorodnością a zaburzeniem rozwoju. Adaptacja narzędzi diagnostycznych i procesu diagnostycznego
6. Wyznaczniki jakości życia osób z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi i ich rodzin (Farma Życia, Maltańskie Centrum Pomocy Dzieciom)
7. Prezentacja projektów przygotowanych przez studentów

Wykaz literatury podstawowej

- Bobkowicz-Lewartowska, L. (2017). Autyzm dziecięcy, zagadnienia diagnozy i terapii. Kraków: Oficyna Wyd. Impuls
- Grandin, T. (2017). Autyzm i problemy natury sensorycznej. Gdańsk: Harmonia.
- Hume K. (2021) Evidence-Based Practices for Children, Youth, and Young Adults with Autism: Third Generation Review <https://link.springer.com/article/10.1007/s10803-020-04844-2>
- Hołub, J. (2020). Niegrzeczne. Historie dzieci z ADHD, autyzmem i zespołem Aspergera. Wołowiec: Wydawnictwo Czarne
- Pisula E. (2021). Autyzm. Przyczyny, symptomy, terapia. Gdańsk: Harmonia

Pisula, E., Noińska, D. (2011). Stres rodzicielski i percepcja doświadczeń związanych z opieką nad dzieckiem u rodziców dzieci z autyzmem uczestniczących w różnych formach terapii. *Psychologia Rozwojowa*, 16(3), 75–88

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Auyeung, B., Baron-Cohen, S., Ashwin, E., et al. (2009). Fetal testosterone and autistic traits. *Br. J. Psychol.*, 100, 1–22
2. Baron-Cohen, S. i wsp. (1985). Does the autistic child have a “theory of mind?” *Cognition*, 21, 37–46
3. Baron-Cohen, S. (2009). The Empathizing-Systemizing Theory of Autism. W: *The Year in Cognitive Neuroscience* (68–80) *Ann. N.Y. Acad. Sci.* 1156. doi: 10.1111/j.1749-6632.2009.04467.x New York Academy of Sciences. http://www.autismtruths.org/pdf/Autism-The%20emphathizingsystemizing%20es%20theory_SBC_ARC.pdf
4. Błęszyński J. (2005). (red.), *Terapie wspomagające rozwój osób z autyzmem*. Kraków: Oficyna Wydawnicza IMPULS.
5. Bobkowicz-Lewartowska, L. (2000). *Autyzm dziecięcy, zagadnienia diagnozy i terapii*. Kraków: Oficyna Wyd. Impuls
6. Danielewicz D., Pisula E. (2003). (red.), *Terapia i edukacja osób z autyzmem. Wybrane zagadnienia*. Warszawa: Wyd. APS.
7. De Lercq H. (2007). *Autyzm od wewnątrz – przewodnik*. SYNOPSIS, Fraszka Edukacyjna 2007.
8. Frith, U. (2008). *Autyzm: Wyjaśnienie tajemnicy*. Gdańsk: GWP.
9. Grandin T. (2006). *Myślenie obrazami oraz inne relacje z życia z autyzmem*. Warszawa: Fraszka Edukacyjna.
10. Kruk-Lasocka J. (2003). *Autyzm, czy nie autyzm? Problemy diagnozy i terapii pedagogicznej małych dzieci*. Wrocław Dolnośląska Szkoła Wyższa Edukacji.
11. Willey L. H. (red.), *Zespół Aspergera w okresie dojrzewania*. Warszawa: Wyd. “Fraszka Edukacyjna” we współpracy z Fundacją Synapsis.
12. Gambin M. i Łukowska E. (red.), *Wspomaganie rozwoju osób z autyzmem*. Warszawa: Wydawnictwo UW.
13. Olechnowicz, H. (2004). *Wokół autyzmu. Fakty skojarzenia refleksje* Warszawa: WSiP.
14. Pisula, E. (2003). *Autyzm i przywiązanie. Studia nad interakcjami dzieci z autyzmem i ich matek*. Gdańsk: GWP
15. Shore St. (2008). *Za ścianą. Osobiste doświadczenia z autyzmem i zespołem Aspergera*. KTA
16. Striefel S., (2002). *Jak uczyć przez modelowanie i imitację*. Gdańsk.
17. Sutton C. (2009). *Jak radzić sobie z trudnymi zachowaniami u dzieci*. Warszawa: Fundacja Synapsis
18. Winczura B. (2008). *Dziecko z autyzmem Terapia deficytów poznawczych a teoria umysłu*. Kraków: Wydawnictwo Impuls
19. Winczura, B (red.), *Autyzm. Na granicy zrozumienia*. Kraków: Wydawnictwo Impuls.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym – konsultacje indywidualne	1

Liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	35
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	10
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	10
	Przygotowanie do testu zaliczeniowego	24
Ogółem bilans czasu pracy		125
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		5